

A MÁSIK CSALÓ (RÉSZLET)

Móra Ferenc

Móra Ferenc: A másik csaló (részlet)

...Pétör nagyon értelmes gyerek, holott már harmadik esztendeje fúrja, faragja, gyalulja, csiszolja az esztét az ötaraszos emberek számára rendeltetett és szabott tudomány.

Igen, és Pétör még most se unta meg az iskolát, sőt minden reggel késedelem nélkül megjelenik benne. Pétör nagyon szeret itt lenni, talán még jobban, mint otthon, és minden oka megvan rá, hogy telente így kedvelje a tudományok csarnokát. Először is, itt melegebb van, mint otthon. Másodszor, itt borzasztó sok gyerek van, és Pétör olyan, mint a bárány: nagyon szeret sokadmagával lenni. Harmadszor, itt úgy bánnak az emberrel, hogy az édes szülője se keresi annyira kedvét, mostanában még tejjel is megitatják, akár az úri gyerekeket. Szép kis csészékben adják a tejet, van rajta nefelejcsvirág is, s nagyon jó azt kézbe fogni, mert olyan jó sütős, hogy a dermedt vörös kis ujjacskák egyszerre fölengednek rajta.

No, Pétört mégis a tej keverte gyanúba, és juttatta olyan díszítő jelzőhöz, ami szokatlan a világtörténelemben, noha nyilván sok alakja megszolgált a világtörténelemnek. Az egyszerű Pétörből a tej miatt lett: Pétör, a csaló.

A gyanú a tanító úrban ébredt föl, aki talán kelleténél szerelmesebb ugyan az időhatározókba, és a többi neveléstudományi köszörűkövekbe, de azért aranyból van a szíve. A tanító úr, akinek mindenütt ott a szeme, azt vette észre, hogy Pétör és a tej közt zavaros a viszony. A többi gyerek, ahogy megkapja részét az ingyentejből, elbánik vele mindjárt a helyszínén. Pétör azonban egy idő óta sajátos stratégiát vett alkalmazásba. Tudniillik, amikor megkapja a teli csészét, akkor elvörösödik az örömtől, és orrcimpái reszketnek a gyönyörűségtől, ahogy szívja be a jó meleg páráját. Szívja, szívja, de azonközbe egyre visszavonulóban van az ajtó felé, s mire odaér, akkorra már fehérebb az arcocskája, mint a fal. Egyszerre aztán Pétör elvesz, s néha öt perc is beletelik, mire újra felbukkan kócos buksija a látóhatáron. Az ábrázata egyre vörösebb lesz, ahogy közelebb kerül az asztalhoz, ami attól lehet, hogy roppant elszántsággal szopogatja az utolsó csöppeket.

A tanító urat persze ilyen ravasz fondorlattal nem lehet megcsalni. A tanító úr megsejtette, hogy Pétör embör nem szereti a tejet, de mivel tudja, hogy az ilyesmit nem lehet nyilvánosságra hozni, hát titokban leeresztgeti a tejecskét az udvaron a csatornába. Mert bizonyos, hogy Pétör az emeletről az udvarra szökik le tejivás örvével, elárulja a hideg arcocskája.

Végre eljött a nap, amikor Pétör üzelmei teljes mivoltukban napvilágra kerültek. A tanító úr figyelte minden mozdulatát. Lassan somfordált a gyerek az ajtóig, de a lépcsőn már nyargalva ment lefelé, tenyerét a csésze szájára tapasztva.

Mire a tanító úr utolérte, Pétör már ott térdelt a kapusarokban, s öntögette befelé a tejet egy nagykendőbe.

Beható vizsgálat kiderítette, hogy a nagykendő alul két kis lábacskában, fölül pedig egy gémberegett kis arcocskában végződött.

- Ki ez, Pétör? - kérdezte a tanító úr.

Pétör - szégyen, nem szégyen - nagyon megijedt. Reszketett a szája széle:

- Marika.

- Húgod?

- Az - mondta Pétör, és férfiasan sírásra fakadt. - Mindig el szokott kísértetni, oszt itt várja mög, még hozom a tejet.

Már akkor sírt Marika is, és a tanító úr addig tiltotta kettőjüknek a sírást, míg az ő könnye is ki nem csordult.

- Hány nap csaltál már meg, Pétör? - kérdezte a fiút.

- Öt - mutatta Pétör az ujjain, mert szólni még nem tudott a sírástól.

Öt nagy csatát nyert meg Pétör az éhes kis gyomra ellen. Ha én Isten volnék, nekem nagyobb örömem volna ebben a teremtesben, mint a 'véstteljes és végzetterhes világháború' összes nagy hadvezéreiben.

Ne haragudjatok meg, emberek, hogy mikor úgy tele van a világ tökéletes nagy csalókkal, én erről a tökéletlen kis csalóról írtam. De látjátok, arra gondoltam, ti is örülni fogtok neki, hogy vannak még olyan csalók is, akik nem magukért csálnak, csak magukat csalják meg a testvéreikért.